

Memòria Històrica i Salut Mental

Una aproximació al període 1930-1970
des de l'ètica, la legalitat i la cultura

Dijous 15 de Desembre 2022

Auditori Museu d'Història de Catalunya

Plaça de Pau Vila, 3, Barcelona

JORNADA

Memòria Històrica i Salut Mental

Una aproximació al període 1930-1970
des de l'ètica, la legalitat i la cultura

15 Desembre 2022 - Museu d'Història de Catalunya

Presentació de les jornades

Des del *Programa de Memòria Democràtica del Sector de la Salut Mental* (PMD-SM), organitzem aquesta jornada de reflexió i mirada crítica sobre la realitat de l'atenció a la salut mental a Catalunya des de la Guerra Civil fins a la Transició.

La jornada gira al voltant de tres espais de conversa (taules rodones). Una primera sobre memòria, violència i fosses comunes a Catalunya, per tal de conèixer i impulsar la recerca de les morts a les institucions psiquiàtriques durant la guerra civil i el franquisme. Una segona enfocada sobre les dissidències psiquiàtriques durant el període franquista. I una tercera que analitza el paper de la premsa de divulgació en salut mental i altres iniciatives crítiques i de canvi que van tenir lloc durant els anys de la Transició.

Les jornades s'organitzen amb l'objectiu d'afavorir la reflexió i la socialització de coneixements sobre el procés de victimització i posterior transformació cultural dins el sector de la salut mental. Amb una perspectiva històrica, els tres espais de conversa ens acosten a la realitat viscuda per les persones que van ser objecte d'atenció psiquiàtrica entre 1930 i la dècada dels 70s.

Oferim un espai de reflexió i d'anàlisi entre diferents experts que comparteixen la promoció dels drets humans dins el sector de la salut mental i la dignificació de la memòria de les víctimes de les pràctiques iatrogèniques de l'atenció psiquiàtrica al llarg de la història.

És necessària **Inscripció** (gratuïta fins completar aforament).

Organització:

Mònica Balltandre Pla (IHC-UAB)
Josep Maria Comelles Esteban (URV)
Silvia Levy Lazcano (IHC-UAB)
Sònia Sànchez-Busqués (CORE Salut Mental-UAB)
Iván Sánchez-Moreno (Grup d'Història Nou Barris)
Queralt Solé Barjau (UB)
Edgar Vinyals Rojas (Associació Ademm)

JORNADA

Memòria Històrica i Salut Mental

Una aproximació al període 1930-1970
des de l'ètica, la legalitat i la cultura

15 Desembre 2022 - Museu d'Història de Catalunya

Programa

11.30h Presentació de la jornada i recepció oficial.

- Hble. Sra. Gemma Ubasart González. Consellera de Justícia, Drets i Memòria. Generalitat de Catalunya.
- Sra. Margarida Sala directora del Museu d'Història de Catalunya.
- Sr. Agustí Nieto-Galan. Director de l'Institut Història de la Ciència. UAB
- Sr. Edgar Vinyals Rojas. Integrador Social. Supervivent de la psiquiatria i activista pels drets humans. Associació Ademm.

12.00h-14.00h Taula Rodona: Memòria, violència institucional i fosses comunes a Catalunya.

Modera: Dra. Queralt Solé Barjau. Professora Agregada del Departament d'Història i Arqueologia. Universitat de Barcelona.

- Dr. Carles Hervás Puyal. Doctor en Història i doctor en medicina.
- Dr. Josep Maria Comelles Esteban. Doctor en Medicina. Professor Emèrit del Departament d'Antropologia, Filosofia i Treball Social de la Universitat Rovira i Virgili.
- Sr. Carles Serret Bernús. Responsable de l'Arxiu Històric Municipal de Sant Boi de Llobregat.
- Dr. Antonio Madrid Pérez. Doctor en Dret. Professor titular de Filosofia del Dret. Coordinador de la Clínica jurídica dret al Dret. Universitat de Barcelona.

14.00h - 15-30h Pausa

15.30h - 17.00h Taula Rodona: Patologització i persecució de la dissidència en el franquisme.

Modera: Dra. Silvia Levy Lazcano, investigadora postdoctoral Juan de la Cierva, i la Dra. Mònica Balltandre Pla, Professora Agregada del Departament de Psicologia Bàsica, Evolutiva i de l'Educació, Universitat Autònoma de Barcelona. Investigadores de l'Institut d'història de la ciència UAB.

- Sra. Silvia Ventura Mas. Jurista especialitzada en salut mental. Presidenta del Comitè d'Ètica Assistencial. Fundació Congrés Català de Salut Mental.
- Dr. Daniel Gasol Señorón - Doctor en Produccions artístiques i investigació. Treballador cultural i investigador.
- Dr. Ricardo Campos Marín - Doctor en Historia Contemporània. Científic de l'Institut d'Història del CSIC.

JORNADA

Memòria Històrica i Salut Mental

Una aproximació al període 1930-1970

des de l'ètica, la legalitat i la cultura

15 Desembre 2022 - Museu d'Història de Catalunya

17:00h -17.30h Pausa

17.30h - 19.00h Taula Rodona: Mitjans populars, bogeria i antipsiquiatria durant la transició.

Moderador: Dr. Ivan Sánchez-Moreno. Doctor en psicologia especialitzat en història. Membre del Grup d'Història de Nou Barris.

- Dr. Manuel Baldiz Foz. Psiquiatra i psicoanalista. Analista membre de la *Escuela de Psicoanálisis de los Foros del Campo Lacaniano* i Docent de la Associació catalana per a la clínica i l'ensenyament de la Psicoanàlisi. Responsable secció antipsiquiatria de la revista Ajoblanco.
- Sr. Pepe Ribas Sanpons. Escriptor i periodista. Fundador revista Ajoblanco.
- Dra. Jose Fernández Barrera. Treballadora Social. Membre de la junta directiva de la Fundació Congrés Català de Salut Mental

19.00h Clausura